

ПАЛЕМІЧНЫЯ
НАТАТКІ.
Добраахвотнае
беспрацоўе.

2

БУДАЎНІКІ-
ДОЙЛІДЫ-
МАЙСТРЫ.

...Яны стваралі
Прыгажосць.

2-3

НЕФАРМАЛЬНЫЯ
МАЛАДЗЁЖНЫЯ
РУХІ УЧОРА
І СЁННЯ.

3

БЕЛАРУСКАЯ
МАЛАДЗЁЖНАЯ
ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

12 красавіка 1994 г.

Аўторак

№ 39 (13756)

Кошт у розніцу 100 рублёў

Выдаецца з 1921 года

Малое Віктар ДУБОВІК

Знешне гэтая
стройная сімпатычная
дзяўчына ніколі не
падобная на
спартсменку, якая
займаецца сілавымі
відамі.
Але Любоў БЯЛОВА,
якую вы бачыце на
здымку, не проста
спартсменка, а
неаднаразова
чэмпіёнка Рэспублікі
Беларусь у
"нежаночым" відзе
спорту — паўэрліфтынг.

Працуючы
інструктарам фізічнай
культуры ў дзіцячым
саду ВА
"Гомсельмаш", яна два
гады таму захапілася
гэтым відам спорту. І
дзякуючы сваёй
настойлівасці і
стараным трэніроўкам
пад кіраўніцтвам
вядомага ў рэспубліцы
спартсмена-атлета
Мікалая ГРЫШАНАВА
(свайго роднага брата),
дабілася значных
поспехаў.
На прайшоўшым
нядаўна ў Будапешце
чэмпіянаце свету па
паўэрліфтынг, у якім
прынялі ўдзел
спартсмены з 26 краін,
поспех-гамялячкі
Любові БЯЛОВАЙ быў
вядомы.
Яна стала сярэбраным
прызерам у сваёй вазе.

Фота
Сяргея ХАЛАДЗІЛІНА,
БЕЛІНФАРМ.

ПАДЗЕЙ ТЫДНЯ

Прыхільнікі прэзідэнцтва загаволены — выбарчая гонка пачалася!

□ Андрэй ВАСІЛЕВІЧ, "ЧЗ"

Безумоўна, прафесіяналам і аматарам палітыкі бя-
гучы год падаруе мноства падзей — ад ясных, зра-
зумелых да забытых і брудных. Мы ўпершыню
становімся ўдзельнікамі і сведкамі барацьбы за
прэзідэнцкае крэсла і, нягледзячы на багаты сусвет-
ны вопыт, Беларусі наканавана зведаць нямаля
прыкрых памылак.

Хаця афіцыйная прапаганда-
дзяка кампанія пачынае пачаць у
канцы мая, але дзіўным чынам
кандыдаты на пасаду лідэра на-
цыі дзяржавы, калі чыкалі 6 жа-
данна ў спадку і дымосце.
Завяжце, як замоўклі сацыя-
лагічныя службы, не відзець на
старонках прэсы вынікаў іх дас-
ледаванняў. Тым не менш яны
вядуцца. З неафіцыйных, але
дасведчаных крыніц мне
удалася даведацца, што на сё-
няшні дзень рэйтынг папулярна-
сці ўзначальвае нумарны пера-
дзёрж саўдэса Аляксандра Лу-
кашкіна. Прычым, ён выйграў у
лідэра са значнай перавагай над
Станіславам Шушкевічам і Вя-
чаславам Кебічам (паміж іхнімі
паказчыкамі практычна няма
розніцы). Следзім ідзе старшыня
Маладзечанскага гарвыканкама
Генадзь Карпенка, што свед-
чыць аб велізарным патэнцыяле

гэтага цікавага, неадрынальнага
палітыка, бо ён толькі пачынае
спробу ўзняцца на вышэйшую
ступеньку піраміды ўлады.
Спіс прэтэндэнтаў з кожным
днём множыцца, абнаrodнююцца
і такія прывіжы, уладальнікі
якіх зусім невядомыя шырокім
колам. Што ж, нехта разглядае
кампанію толькі як спробу за-
вясці аб сабе.

Але будзем рэалістамі, хутчэй
за ўсе чатыры названыя вышэй
асобы дз лідэр БНФ Язона
Пазыня сутыкнуцца ў жорсткім
суперніцтве.

Старшыня Цэнтральнай вы-
барчай камісіі па выбарах
прэзідэнта доктар юрыдычных
наук Аляксандр Абрамовіч на
мінулым тыдні падкрэсліў жур-
ністам, што пакуль няп-
равільна гаварыць аб кандид-
татах у прэзідэнты. Пакуль існуюць
толькі асобы, якія маюць намер

стаць кандыдатамі. Каб стаць імі,
патрэбна сабраць 100 тысяч
подпісаў грамадзян альбо 70
подпісаў народных дэпутатаў
Рэспублікі Беларусь (апошняе,
насамрэне, уключае непа-
раўнальна лёгчэйшы для
палітыкаў пэўнага кшталту). Ма-
ла таго, сабраны подпісы пра-
верачы, каб не было
фальсіфікацый.

Цяжкасці перадавыбарчага ма-
рафона прэтэндэнтаў не пахожа-
сць, ужо велікі прывабная мэта
свеціцца наперадзе.

Зноў гучна заявіў аб сабе
Аляксандр Лукашэнка. Як ні
даўна, але дапамагчы яму, на-
суперак уласнай волі, ягоня са-
пернікі.

Так, старшыня часовай анты-
карупцыйнай камісіі абвясціў
праз-канфэрэнцыі, што дзверы ў
кабінет (дарчы, гэта той самы
кабінет, які займаў у свой час
Мікалай Дземаніч, Станіслаў
Шушкевіч — узрушальна да-
талы былі ўзламяны, нехта пага-
дзіўся ў шэфствах сталов, на
паліцый шэф, у сейфах і нават
у халадзільніцы. Невядома, за-
мянілі хуценька замкі, каб часо-
вы гаспадар не змог увайсці ў
кабінет. У дадатак да ўсяго дзвер-
ны былі апламбіраваны.

Многіх жорстка мера загна-
ла б у тупік, толькі не Лукашэнка.
Ён, канешне, ведае пра тлума-

чэнні прэс-службы Вярхоўнага
Савета, пра заявы Мячэслава
Грыба аб тым, што свае функцыі
часовага антыкарупцыйнага
камісія ўжо выканалі, што яе
дзейнасць спынена. Ведае пра
гэта Аляксандр Лукашэнка і
ацэньвае сітуацыю інакш. Разам
са старшынёй пастаяннай камісіі
Булахавым, іншымі дэпутатамі
Лукашэнка лічыць, відаць, не-
беспадасна, што Вярхоўны Са-
вет не прымаў рашэння аб
ліквідацыі камісіі і яна працягне
сваю лінію.

Сутыкненне кіраўніцтва Вяр-
хоўнага Савета з бязмясца дэпу-
татам абвясціў быць жорсткім. Тым
больш, Лукашэнка публічна за-
вясціў, што ён ведае пра тое, хто і
каму аддаваў загад фактычна на
парушэнне дэпутатскай недаты-
кальнасці, на выбосы ў сталэх і
сейфах.

У любым выпадку, дакументы,
якімі валодзе старшыня часовай
камісіі, будуць эфектыўна
уплываць на ход выбарчай кам-
паніі. Калі Вярхоўнаму Савету не
хапіла жадання і духу давесці
справу да канца, выказаць свае
адносіны да заплямушаных сябе
асоб, гэта зробіць грамадзяне,
перад якімі збіраецца выступаць
Лукашэнка.

Чарговы раз мыльняй бурбал-
кай лопнула паведамленне аб
падпісанні ў першых днях кра-

савіка пагаднення аб аб'яднанні
грашовых сістэм. Ужо нават па-
мяркоўна гаспадарнікі кры-
чаць: "Рабіце што-небудзь! Ці
аб'ядноўвайце хутчэй на пры-
мальных умовах, ці заводзьце
уласную валюту!" З такім патра-
ваннем, напрыклад, выступіў
пад час візіту Старшыні Вяр-
хоўнага Савета Мячэслава Грыба
у Віцебскую вобласць адзін з
кіраўнікоў тэлевізійнага заводу
"Віцязь".

Дарчы, гэты візіт таксама
можна разглядаць, як пыбоді і
шматлікіх замах на строку выбар-
чыцкай на тэму, ці падтрымліва-
ць інаццёраўна Старшыню ў
змаганні за прэзідэнцкую пасе-
ду. Пра гэта сведчыць і прамова,
маючая характар праграмы, якую
настойліва парэкаменда-
валі надрукаваць усім газетам і
перадаць па тэлебачанню, і на-
веданні самых розных прадп-
рымстваў, устаноў.

Пра вынікі мы хутка даведаем-
ся. Мячэслаў Грыб не адмаўляў
магчымасці свайго ўдзелу ў вы-
бары.

Пачалася ясна. Пачалася
сцяба. Хочацца, каб за
палітычнай мітуснёй мы не за-
былі пра галоўнае — пра хлеб
надзвіны, пра духоўнае жыццё.
Інакш, нашога будзе той
прэзідэнт?

(Працяг на 3-й стар.)

Кур'ер "ЧЗ"

"07" дае "адбой"

І зноў чарговае падарожжа паслуг
"міжгародкі". Прайду, у красавіку яно за-
крылася толькі арганізацыі.
Для іх тарыфы за карыстанне міжгародняй тэ-
лефоннай сувяззю павялічыліся ў 2,5, а тэлеграф-
най — у 2 разы. З гэтага часу мінута перагавораў
у межах рэспублікі ацэнена ў 400, а вобласці — у
200 рублёў. Акрамя таго, за кожную размову, пра-
дастаўленую ў крэдыт, трэба будзе заплаціць
завяршальны плаці яшчэ 100 рублёў. Цяперашняе па-
дарожжа пакуль не закранула размову па правадах
з іншымі краінамі.

А малако пакуль не даражэе

Як паведамілі ў дэпартаменце цэн, не ад-
буваецца намеранае на 10 красавіка павы-
шэнне ў Беларусі цэн на малако, малач-
накіслыя прадукты, малачныя сумесі.

Зноў з попелу?

Трагедыя здарылася ў легендарнай
Рудабельцы (цяпер гарадскім пасёлку Ак-
цёбскім). Ушчотг згарэў мусей народнай сла-
вы. Загінулі ўнікальныя экспанаты, якія адлю-
строўвалі жыццё і быт палешукоў, расказвалі
аб барацьбе з нямецка-фашысцкімі за-
хопнікамі ў гады Вялікай Айчыннай вайны.
Пакуль кампетэнтныя органы не могуць адка-
заць на пытанне: ад неадарэчнай выпадковасці ці
па чыйсьці злой волі засталіся рудабельцы без
свайго сямейна.

БЕЛІНФАРМ.

У даўгах, як у шаўках

Вывініліся прадпрымемствам Крычава
Напрыклад, у касу ВА "Крычаўскаменташфер"
за адгруканую прадукцыю прадпрымемствам рас-
публікі не паступіла 2 мільярды 700 мільёнаў ру-
блёў, а яму, у сваю чаргу, каб разлічыцца за паліва,
электраэнергію і паслугі камунальнай сеткі, патрэбна
5 мільярдаў рублёў.
Мясакамбінату да гэтай пары не выплацілі
больш як 9 мільярдаў рублёў (з іх 6,5 мільярда
лічыцца за Міністэрствам, распусце), мільярд
вінагародскае аб'яднання ЖКГ і г.д. З-за гэтага
камбінат не можа сваёчасова разлічыцца з гаспа-
даркамі, якім неабходна выплаціць каля 7
мільярдаў рублёў.

На іншых прадпрымемствах справы не леп-
шыя. Пакульны выхад з гэтага становішча і былі
заняты галоўныя бухгалтэры прадпрымемстваў і
арганізацый горада, якія сабраліся на нараду ў
гарышчанкаме. Сустрача мела неадарэчны характар.
Шляхам узамаралівай частка даўгоў — на суму
паўмільярда — была ліквідавана.

Аляксандр БАЛДΟΥСКИ.

Родная мова — для невідучых

У красавіку ў будынку Культурна-асветнага
цэнтру Беларуска-Татарскага інтэрна-
цыянальнага аб'яднання ўвогуле пачаўся
пастаянны дзеючай камісіі па доступу да
культуры і інфармацыі пры выкананні
Еўрапейскага саюза злучы.

Вітаў удзельнікам пасяджэння член выканкама
народнага дэпутата Рэспублікі Беларусь, старшыня
ЦП БелТІЗ Анатоль Няталічкін. Прадстаўнікі самі
еўрапейскія дзяржавы заслухалі справаздачу стар-
шыні камісіі Курты Нільсена (Данія). Дыскусію
выклікаў прэзент "Тэхнічныя і тэлевізійныя сродкі
бібліятэчнай службы для невідучых".

Цікава было даведацца, што на Захадзе, акрамя
спецыялізаваных, невідучых абслугоўваюць і
масавыя бібліятэкі, прапануючы да паслуг людзей
з аслабленым зрокам камп'ютэры з праграмай на
павелічэнне шрыфту; для невідучых — з
сінтэзатарам галасу і тэлеінтэлектам.

Прадстаўнікі нашай рэспублікі — генеральны
дырэктар Культурна-асветнага цэнтру БелТІЗ
Міхал Драздоў падзяліўся апошняй заявай
інвалідаў па зроку Беларусі. На наядарны сесіі
Вярхоўнага Савета прынята рашэнне адкрыць
пры масавых бібліятэках рэспублікі аддзелы па
абслугоўванню слабабачучых і невідучых чыта-

Памятнае шоу

У Жлобіне ўпершыню прайшло дабрачыннае
спартыўнае шоу, прысвечанае воінам-
інтэрнацыяналістам горада і раёна. У ім прынялі
ўдзел спартсмены-прафесіяналы па
кікбоксінгу, а таксама папулярныя артысты.
Арганізавалі шоу гарадскі спартыўны клуб
"Альфа" і клуб былых воінаў-інтэрнацыяналістаў
"Абавязак". Сабраныя сродкі пойдуць на бу-
дучыства прыватнай каліцыі памяці
загінуўшых землякоў у Афганістане.

Мікалай ШУКАНАУ.

Сто краевідаў Беларусі

Юбілейная выстава вядомага ў рэспубліцы
мастака-самародка Георгія Сцяпанавы адкрыта
ў Выставачнай зале Гродзенскага абласнога
аддзялення Саюза мастакоў.

У дзень свайго шасцідзясяцігоддзя ён выстаўіў
на суд гледачоў каля сотні твораў, большасць з
якіх — краевідаў Беларусі.
Арыгінальнасць творчай манеры мастака, не-
пасрэднасць і рамантычнасць дапамаглі яму зава-
важаць мноства шчырых прыхільнікаў. Работы Ге-
оргія Сцяпанавы неаднаразова дамагваліся ў
Гродна і Мінску, вядомы гледачам Польшчы,
ФРГ, Галандыі, Канады і іншых краін свету.

Новыя імёны

Трэці абласны конкурс дзіцячай творчасці
"Новыя імёны" адбыўся ў Гродна. Удзел у ім
прынялі прадстаўнікі большасці раёнаў воб-
ласці, якія паказалі сябе як здольныя і
таланавітыя музыканты, спевачы, мастакі.

Лаўрэатамі конкурсу сталі акадэмістка Натал-
ля Дзебэш, скрыпач Аркадзь Гудкін з Гродзен-
скага музычальнага, піяністка Наталля Якуніна з
Ліды, вакаліст Аляксей Літвін з гродзенскай
музычнай школы № 1 і юная мастачка Таццяна
Савіч, таксама жыхарка абласнога цэнтру.

Зараз рыхтуецца канцэрт лаўрэатаў, з якім па-
чынаючы артысты ў якасці дабрачыннай акцыі
выступаць у інтэрнатах і бальніцах.

Лілія АСТРАВЕЦКАЯ.

Вяртаюцца дадому

Віцебшчына заняла першае ў рэспубліцы
месца па колькасці этнічных беларусаў, што
перасяліліся сюды з-за мяжы.

За апошняе пятнаццацігоддзе ў колькасць скла-
ла трыццаць шэсць тысяч чалавек. У асноўным
гэта перасяленцы з Расіі.

Літаратары нараджаюцца ў міліцыі

Ва Ушачах, пры цэнтральнай раёнай
бібліятэцы, створана літаратурнае аб'яднанне
"Світанак". Цікава, што дапамаглі нарадзіцца
рабятнікі раёнага аддзела ўнутраных спраў.
Аб'яднанне вылучае гісторыю краю, прапаган-
дуе родную мову і літаратуру. Днямі ў тасцах
"Світанка" было літаб'яднанне "Ветразі", якое
працуе пры раёнай газеце. Калегі абмяняліся
вопытам. Па-ранейшаму багатага Ушачына на
літаратурныя таленты.

Уладзімір МІХНО.

Курсы валют на 11 красавіка:

	Далар ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплексе"	11700	11900	6660	6960
"Трыор"	11000	11600	6430	6780
"Пошук"	11000	11700	6500	7000

"Уорлднэт"

Акупацыя працягваецца

Ізраільскі кабінет вырашыў пра-
даўжыць акупацыю занятых Ізраїлем
тэрыторый як мінімум да наступнай
суботы. Палесцінцам забаронены
пераходы з гэтых тэрыторый у Ізраїль.
Гэта адбылося пасля таго, як у
Ізраїлі здарылася цыпля серыя вы-
бухаў, у выніку якіх загінулі 6
чалавек.

На сустрэчы з Уоранам Крыстафе-
рам шэф АВР Ясір Арафат пасляспіў
міністра замежных спраў ЗША ўсімі
словамі садзейнічаць паспяховаму вы-
рашэнню пытання аб аўтаномным тэ-
рыторыях. Перамовы па гэтым пытан-
ню працягваліся ў нідзею ў Каіры.
Ясір Арафат заявіў, што любя за-

трымка вываду ізраільскіх войск з сек-
тара Газы ўскладніць вырашэнне пы-
тання мірным шляхам.

Магчымыя новыя бамбардзіроўкі

Пасля таго, як у нідзею войска
ААН зрабілі напад на сербскія ва-
енныя фарміраванні, буграс Галі
заявіў, што не выключаны далейшыя
акцыі з боку сусветнага су-

спадства.
Ён сказаў, што ў выпадку працягва-
ння ваенных дзеянняў з боку сербаў у
зонах, абзначаных ААН як зоны на-
вадзяння агню, будуць прыняты меры,
закліканыя забяспечыць спакой,
ах да нападу на пазіцыі сербаў.

"Суперчэннэл"

Прыватызацыя з аглядкай

Урад Іспаніі плануе зрабіць больш
жорсткім дзяржаўны кантроль за
некаторымі прыватызаванымі прад-
прыемствамі стратэгічнага прызна-
чэння.

У сувязі з гэтым распрацоўваюцца
новыя нарматыўныя акты, якія абмя-
жуюць долю замежнага капіталу ў
такіх прадпрыемствах.

Самагубства палітыка

Былы саветнік і блізкі сабар
Франсуа Мітэрана Франсуа дэ Гра-

суір у чаргавы вечарам у Парыжы
пакачў жыццё самагубствам.
Цяло 76-гадовага палітыка з
пісталетам у руцэ было знайдзена ў
яго офісе. Вядома, што Франсуа дэ
Грасуір пасля выхаду з кабінета ўрада
займаўся далікатнымі справамі за мя-
жой, асабліва на Блізкім Усходзе. Да-
кладна аб прычынах мяркуюмага сама-
губства пакуль нічога невядома.

Тайланд рыхтуецца да вайны?

Тайландскія войскі на граніцы з
Камбоджай прыгэзены ў стан па-
вышанай боегатоўнасці.

"Еўраньюс"

Ватыкан смуткуе аб ахвярах

У Ватыкане адбыўся канцэрт,
прысвечаны памяці ахвяраў вайны,
у тым ліку яўрэяў, якія загінулі ў
час праўлення нацыстаў.

Разам з 5 тысячамі яўрэяў і ка-
таліцкіх вернікаў удзел у гэтым кан-
цэрце прыняў Іван Павел II. Ён заявіў,
што жахі другой сусветнай вайны
ніколі не павінны паўтарацца ў

гісторыі чалавецтва. На жаль, знака-
чыў кіраўнік каталіцкай царквы, у све-
це чыпер зноў маюцца анты-
семітызм і апрожасце да замежных
рам".

Японскі прэм'ер падаў у адстаўку

Прэм'ер-міністр Японіі Хасакава
падаў прашэнне аб сваёй адстаўцы.
На пасяджэнні самі вядучых партый
Японіі адстаўка была прынята.

Пакуль невядома, калі канкрэтна
Хасакава пакіне пасаду. Паводле не-
каторых звестак, ён быў выкрыты ў
выкарыстанні службовага становішча
ў асабістых мэтах.

(Працяг на 3-й стар.)

Дзяжурны рэдактар
П. СІМАНАУ.

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНИКАВАЯ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА"

ПАЛЕМИЧНЫЯ НАТАТКІ

царська вагота і канастага. Зда-
валася, яны адчынаюць уваход у
нешта невядомае, чароўнае, та-
ямнічае. Твор сусветнага значэн-
ня ашаламіў сваё прыгажосцю
нават фашыстаў, што іншым раз-
зам у асляпленні нанавісці да ду-
хоўнай культуры рускіх, белару-
скай мовай дзяржаў, вышэйшай

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

Выйшлі са строю рухавікі

"Іл-62", які выконвалі рэйс Масква — Уладзівасток, пры заходзе на пасадку ледзе не пацярпелі катастрофу, з-за таго, што выйшлі са строю рухавікі.

Дзякуючы майстарству экіпажа аварыі удалося пазбегнуць. Пацярпелых няма.

Паніка ў Руандзе

Працягваюцца эвакуацыя замежных грамадзян з Руанды, якая пачалася паста таго, як у гэтай краіне паявілася рэальная небяспека грамадзянскай вайны.

У сталіцы Руанды пануе поўны хаос. Улюбыв час сутак на вуліцах можна убачыць п'яных людзей са зброяй. Цяжкія часы насталі і для супрацоўнікаў Чырвонага Крыжа, якія працуюць у гэтых умовах. Большасць частка немцаў і швейцарцаў прыбылі ўжо ў панядзелак з Руанды ў Кёльн. Бельгія таксама пачала актыўную работу па эвакуацыі сваіх грамадзян.

Сенсацыйная знаходка

Пры археалагічных раскопках у горадзе Сефорысе, размешчаным каля Назарэта ў Галілеі, была знайдзена шатколерная мазаіка з адлюстраваннем зямляка.

Мазаіка знаходзілася ў старажытнай сінгагозе V стагоддзя, якая захавалася да нашых дзён.

Мазаічная падлога галоўнай залы выкладзена ў выглядзе сучаснага дывана, падзелена на прамавугольныя пано. Задняк займае цэнтральнае пано, якое ўключае таксама назвы месцаў і астралагічных сімвалаў на іўрыце. Чатыры пары года адлюстраваны вёкол задняк з суправаджэннем надпісаў на іўрыце і грэчаскай мове; востры адлюстравана ў выглядзе жанчыны.

Мільярд за кроў і смерць

Германія павіна выплаціць 1 мільярд марак у якасці кампенсацыі грамадзянам Расіі, Украіны і Беларусі, якія пацярпелі ад нацысцкай улады ў гады другой сусветнай вайны.

20 працэнтаў ад агульнай сумы будзе перададзена Беларусі да мая 1995 года.

У МАП — юбілей

Міжнародная арганізацыя працы адзначае ўчора свой 75-годдзе.

Адным з галоўных напрамкаў супрацоўніцтва з рэспублікамі былога Саюза ды-рэктар рэгіянальнага бюро МАП лічыць

развіццё дыялогу паміж урадамі, прафсаюзамі і бізнесменамі.

Перамірэ...

У кабінете міністраў Вялікабрытаніі — часовае перамірэ.

Паводле заявы прадстаўнікоў правага крыла кансерватыўнай партыі, Джон Мейджар застаецца найбольш пераважнай фігурай на пасадзе лідара.

Лідар ЛДПР У.Жирыновскі прыбыў у Страсбург у складзе расійскай дэлегацыі на парламенцкую асамблею Савета Еўропы.

У Лондане адкрылася выстава сродкаў спадарожнікавай і кабельнай сувязі '94.

У Празе пачынаецца чарговае пасяджэнне мінскай групы СБСЕ па ўрэгуляванню армяна-азербайджанскага канфлікту.

ЕСЦЬ ПЫТАННЕ!

Рубрыку вядзе Святлана КУЛІКОВА
тэл. 68-29-26

Адкуль татары на Беларусі?

"Вядома, што Беларусь не была пад мангола-татарскім ярмом. Адкуль жа, у такім разе, з'явіліся на нашай зямлі татары?"
В.КАН, Барысаўскі раён.

Татары на нашай зямлі з'явіліся амаль 800 гадоў таму. У канцы XIV стагоддзя хан Залатой Арды Тахтайшы быў скінуты сапёрнікамі. Хоць са сваімі папярэднікамі знайшоў прытулак у Вялікім княстве Літоўскім. У якасці раздзянцы Тахтайшы выдзелілі Ліду. Ён з часткай сваіх людзей пасяліўся ў гэтым горадзе. Іншых жа (а ўсяго з ім прыйшло 40 тысяч чалавек) рассялілі ў Гародні, Наваградку, Міры, Калыні. З цягам часу колькасць татар на Беларусі расла. Адыбываліся гэта не толькі ў выніку натуральнага прыросту і за кошт чарговых беглых ды перасяленцаў з Залатой Арды ды Крымскага ханства, але і ў выніку войнаў. Пасля перамог над крымчакамі, якіх неаднойчы разбілі пад час іх рабаванчых набегав, палонных рассялілі ў гарадах і мястэчках.

Беларускія татары займаліся рамеснымі (галоўным чынам звязанымі з апрацоўкай скуры жывёл), конегдоўляй, агародніцтвам. (Дарчы, месца, дзе ў наш час размешчаны мінскі Палац спорту, называлася яшчэ ў пачатку нашага стагоддзя Татарскімі агародамі). Татары служылі ва ўзброеных сілах Вялікага княства Літоўскага. Так, напрыклад, шматлікіх атрат татар пад кіраўніцтвам хана Джал хад-Дзіна ўдзельнічаў у разгроме крыжакоў у бітве пад Грунвальдам.

"Даміна" не будзе!

"Чуў, што ў будаўніцтве існуе тэрмін "эфект даміно", і што будыцы былі вельмі небяспечны для сучасных гарадоў."
А.ВОЙЦЕК, г.Мінск.

Так, такі тэрмін сапраўды існуе. Параўнаць яго можна, з тым, які паставіць "на папа" косткі даміно адно да адной. Штурхніце першую — яна ўпадзе на другую, другая — на трэцюю і г.д. А цяпер уявіце, што гарадскія шматпавярховыя дамы — гэта тэты ж косткі даміно. У выпадку землетрусу, вайны ці іншай надзвычайнай сітуацыі адзін дом валіцца на другі, другі на трэці і г.д. Могуць такім чынам быць знішчаны цэлыя мікрараёны. Гэта і ёсць "эфект даміно".

Скажы мне, якія ў цябе джынсы, і я скажу, хто ты

"Нядаўна ў Мінску была арганізавана выстава-продаж джынсаў "Лівайс". Шырока рэкламавалася мадэль "501" гэтай фірмы, аднак цана "куса-лася" — 50 долараў ЗША. Ці сапраўды гэтыя джынсы настолькі папулярныя ў свеце?"
І.КАНАПАЦКІ, г.Баранавічы.

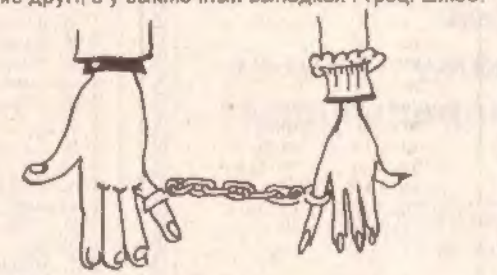
Найбольш папулярныя ў свеце фірмы "Лівайс", "Лі", "Рэнглер" і "Лі Купер". Першы на рынку джынсаў лічыцца фірма "Лівайс". Што датычыць кошту мадэлі "501", то ў Ізраілі яна каштуе 60 долараў, у Еўропе — 80, а ў Японіі — 180 долараў.

Царква забараняе і тым часам газавалі

"Зарэз стаў вельмі модным абрадам вячання. Але далёка не ўсе сем'і захоўваюцца і пасля яго. Гавораць, што Царква скасавання шлюбам не дае. Ці так гэта?"
А.БРОЎКІН, Мінскі раён.

У Мінскім Епархіяльным упраўленні растлумачылі, што на самай справе Царква скасавання шлюбам не дае. Але, нягледзячы на гэта, некаторыя праваслаўныя хрысціяне хочуць вячання ў храме, чым дэбасавалі адзін з самых важных момантаў у сваім жыцці — узяцце шлюбам.

На жаль, здаецца, што не ўдаецца зберагчы дар духоўнага таінства, атрыманы пры вячанням. Калі шлюб разбіваецца і неўзабаве нікога няма, Царква ўспрымае гэта як трагедыю. Але ўсё ж яна ідзе на сустрэчу чалавечым слабасцям, прымае факт распаду сям'і і дае магчымасць усе пачаць спачатку. З гэтай прычыны Праваслаўная Царква дазваляе другі, а ў выключных выпадках і трэці шлюб.

з гісторыі Беларусі

ПА СВЕЦЕ...

задачу аб знішчэнні трыццаці мільянаў славян, у тым ліку, вядома, беларусаў, рускіх, бо "для нас, немцаў, важна аслабіць рускі народ у такой ступені, каб ён не быў больш у стане пераходзіць нам усталяваць нямецкае панаванне ў Еўропе".

Пры такім падыходзе грабежніцтва ўвадзіла ў ранг дзяржаўнай палітыкі і ўседазволенасці. Па загаду генерала Гудэрыкса Іканастас разабралі і адправілі ў Рэйх. Толькі перамога над фашызмам дапамагла захаванню выдатнае тварэнне беларускіх разбурэнняў і вярнуць яго законным гаспадарам.

У Маскве рабіў гравіру Тамаш Макоўскі. Талант яго праявіўся ў роднай Беларусі, калі працаваў пры двары князёў Радзівілаў, кіруючы друкарскай і гравёрнай справай. У 1613 г. таленавіты майстар зрабіў гравіру карты Вялікага княства Літоўскага, адарысы Віліні, Клецка, Нясвіжа. Гравіроў з відэа Масквы сведчаць пра дэспітывы позірк нашага земляка, умненне засяроджэння іх абгульваючымі сродкамі.

З Копыся, што на Аршаніччыне, перасяліўся на Маскоўшчыну выдатны майстар па кафлі Ігнаціў Максімаў. Яго ўмельства кінупаўся ў вочы патрыярху Нікану і той, імкнучыся паставіць уладу царквы вышэй за ўладу цара Аляксандра Міхайлавіча, узяў калімага кафіяра ў Валдайскай Іверскай манастыры, дзе той наладзіў выбар паліхроннага расфарбаванай кафлі. Есць мерка-

ванні, што тут, у Маскве, ён сустраў земляка з Мсціслава Сцяпана Іванова па мянушцы Палубес, таксама кафіяра, таксама адметнага майстра. Убачыўшы маляўнічае рэльефа, які Сцяпан вырабляў у майстэрні князя Трубіцкага, а пасля і ў Вакра-сенскім саборы ў Нава-герусалісімскім манастыры, што на раізе Істра, Ігнаціў не стрымаўся ад захаплення:

— Не, ты не палубес, ты — сап-раўдны бес! Гэтак навестыўся кафіяра рабіць!

З 1658 г. землі-беларусы працуюць разам. У Аружынай палаце Крамля захоўваецца шмат розных відэа ўзбраенняў, сродкі іх ўзору, вырабленыя ў адобленых рукамі май-стэр-беларусаў.

Удавы майстры працавалі на адобленні царквы Грыгорыя Неакесарыйскага, упрыгожваючы яе калянавымі фігурамі, іх талент мы бачым у Пакроўскім са-боры, што ў Ізмайлаве, яны выка-рысталі маляўніцкі пры стварэнні рэльефаў хрыстовых апосталаў для храма Успення ў Ганчарых.

Вядома ж, на ўзвядзенні царк-ваў, паліцаў ды і простых ся-лянскіх хат, рамесніцкіх май-стэрняў, мастоў у вырашэнні іншых вялікіх і малых спраў до-бра спраўляўся і сам людзьмі, цар-ства Маскоўскага

Адначасна, што, скінуты шматвядоме рабства азіяцкіх заваўнікаў, і Расія, — нібыта ўважаслаўная птушка Фенікс, раз-гортвала свае магутныя сілы, адраджаючы дагнаць еўрапейскае дзяржаўнае ў будаўніцтве, архітэктуры, мастацтва. Каб здзейсніць свае велічныя спра-вы, цары і вальможы мелі патрэ-бу ва ўмелых рукамі мастстроў, ма-стастроў, дойлідзтва. Відэаочна, не-выпадкова "Первое и самое до-стопамятное летописное слово о Москве гласит: "Приди ко мне, брате, в Москву!". "Приди ко мне, брате, в Москву!".

І шлі на Маскву людзі амаль з усяго свету, будучыя паміж па-люшчымі палатны, вырабляючы посуд і кубкі залатыя для хмель-ных напоў, парсячкі і папіджы...

Не абыходзілася тут без белар-ускіх залаташавцаў, што ства-ралі цудоўныя слупкі паясы, разбурэння з Віцебшчыны, кафія-роў з Магілёўшчыны. Шмат пра-цавалі яны на славу Расіі. Ня-радка вяльможы аздавалі пера-вагу ў сваіх заказах сваім дама-роslым майстрам. У 1656 г. па-трыярх Нікан кінупаў свае кары-тныя работы. Грошы па тым часе заліцалі немалым — пя-цьдесят рублёў. Нікога не ска-жае, карэта шыкоўная Аббаті-цы чорнай скурай, цыкамі залоч-нымі. Толькі не спадабалася па-трыярху нечым адмысловае за-морскае тварэнне. Вядомы рускі гісторык і пісьменнік Іван Забелін піша ў "Історию города Москвы": "Однако в том же году ему уже делали новую резну

ну, а як жа сённяшнія майст-ры? Адкажы, што не горшыя. Ад-паведна часу, новым дастанен-ным навуці і практыці. Збудавалі ж у Фаросе, для царя ўжо бы-лого, генсека і суніаў панаці прэзідэнта, некалі слаўнага Саю-

за, "фазэндэ", якая зберагла та-го ад міфічнага змоўшчыка.

...Будаўніцтва пачалося з ра-канструавання вайсковых аэрадромнаў, якое было заверша-на ўжо праз тры месяцы. Кашта-вала гэта дзяржаўнае звыш шасці мільянаў! Прэзідэнці самалёт-цыпер мог у любую хвіліну пры-зямліцца і ўзляцець з Фароса. Адразу ж разгарнулася праца і над "фазэндэ". Яе пабудавалі за пяцьдзесят гадоў. Працавалі на звышкаротным аб'ёме што-сутанна ў сярэднім чатыры тысячы работчы-будаўнікоў, інжынераў. Абышліся будыніна ў пяцьдзесят мільянаў! Чаго толькі не было на той "фазэн-дзе". Аб палацы можна склаці ўважненне па лэзі, ці саўне па-за-межынай тропеяўскай до-ма. Асобна, для аховы, вы-зача адвочышча ўваўле сабой ванна. Ні многа ні мала — дзе-ца-ца квадратных метраў, аздаб-леная германскай кафляй.

Цудам, валюта апацанам, быў эскалатар, што дастаўляў вяльможных пасажыраў пад ус-плёск самой марской хвалі.

"Чужаку" трапіць на засекрэ-чаны аб'ект было немагчыма. Кожны крок незнамага кантра-ляваўся праз 400 телекамер. Ка-жучы, аб усіх дзеясах "фазэн-ды" ў Фаросе нельга ні рас-казаць, ні перамаўчаць. І можна было, відаць, умяшчаць у рас-кашаванні "генеральнага" вы-хадца з народа, былаго стаўрапольскага камбайнера, каб не наш зямляк, таленавіты ўмелец, просты цысляр Анатоль

палітыка адсутнічае, для іх яна не існуе". Але ж, згаджаючыся з вы-значэннем прыналежнасці люд-зей гэтага вісроддзя да замож-ных сем'яў, цяжка прызнаць слушным меркаванне аб апалітычнасці заву. Іх палітычныя сімптаты былі ясна акрэсленымі і адначасна.

З таго, што пісалі аб заву кала-барачніцкіх выданні, ясна вынікае: ім была чужая ідэалогія як фашызму, так і пануючага на тэрыторыі акупіраванай Францыі дзяржаўнага нацыяналізму. Іх кутчэй можна было аднесці да касмапалітаў. Без цёпна сумнен-ня, заву не належалі да прыхільнікаў Петэна, наадварот, большасць сімптатываў да Го-лю. Заву, якія перад усім ставілі свабоду меркаванняў і ўчынках, не пасавалі да прапагандаванага Трэцім Рэйхам "новага ладу".

Свае надзеі яны звязвалі з пера-могай у вайне Англіі ды Амерыкі, а з пачаткам нямецка-савецкай вайны зчылілі поспеху Чырвонай Арміі.

Варта працягваць некалькі артыкулаў, прысвечаных заву, якія з'явіліся ў кантраляваным немцамі парыхісім друку. Адзін з іх пад назвай "Хто такі заву?" апублікаваў тыднёвік "Змянення з жыда-масонствам" — "О пілэры". Заву там былі названыя "эпідэмія пэўных парыхісічных насконных". Журналіст цытаваў размову з адным з заву, які на пытанне, чаму ён падтрымлівае да Голя, адказаў: "Я прытрымі!" З тэксту артыкула можна даведаць-ца, што заву бралі актыўны ўдзел у маляванні знакаў "U", і журналіст, жадаючы іх скампрамета-ваць, пісаў, што гэтыя знакі змяшчаліся адно на сценах прыбярэжжя.

Варта звярнуць увагу на факт, што ўмяшчэнне атак на заву ў легальным перыхісім друку су-падзе ў часе з рэалізацыяй у акупі-раванай Францыі праграмы "кан-чатковага вырашэння жы-доўскага пытання". Цытаваны вышэй артыкул з'явіўся ў анты-семіцкім выданні за чатыры дні да ўвядзення загада аб нашэнні юрэймі знака "зоркі Давіда". І невядома, са сродкаў, што да-манстравалі сваю салідарнасць з

створана арганізацыя маладых французскіх фашыстаў — "Фран-цузская нацыянальная мо-ладзёз", 14 чэрвеня 1942 г. у-дзельнілі гэтай арганізацыі ажы-цявілі першую акцыю, якая мела абвясціць іх прысутнасць у публічных жыхіццях. У гэты дзень у некалькіх парыхісіх кварталах — Нейлі, у Ладзіскай квартале ды на Элісейскіх палях — маладыя фашысты правалі павяяванне на заву, скопленым адрасалі доўгія валасы. Калабарачніцтвам не-ставала магчымасці аздакавацца з інашадучаў у друку — яны пер-раішлі да чыну. 18 чэрвеня 1942 г. "О Пілэры" змясціла артыкул "Свінг жыда-галістаў", у якім за-ву ставілі ў адзін шэраг з юрэймі і прадстаўніцкай руку супра-ціўлення. 17 ліпеня 1941 г. на другі дзень вялікай аблавы на юрэйяў, газета "Пары суар" па-трабавала "паклісці крэс маскара-дам свінга і заву", якія адбыва-юцца ў той час, калі французскія добраахвотнікі змагаюцца на усходнім фронце.

З лістага 1943 г. з уваруджэннем у акупіраванай Францыі рэжыму "абважзаквай працы" заву сталі значна менш бачнымі на па-рыхіскай вуліцах, — адчуўшы па-розу высылкі на работу ў Нямеч-чыну, яны пачалі хавацца. Тады яны належалі да шуканых паліцый "рэфрактор" — ухільнаў ад працы на Трэці Рэйх. 13 мая 1943 г. артыкул "О Пілэры" патрабавалі ўсіх заву, як здраўнікаў Радзімы. А яшчэ за некалькі дзён да вызвалення Па-рыхы, 17 жніўня 1944 г., газета "Ле Кры дэу Польш" ("Голас на-рода") прапанавала: "Ровары жыдоў, заву і спекулянтаў павіны быць перададзены ў распараджэнне работнікам".

Французскія даследчыкі, пішучы аб заву, як аб з'яве вы-ключна парыхіскай, не маюць ра-

Справа, вядома, не ў хітрасцях шыкоўнай будыніны. Мы яшчэ раз убачылі ўмельства земляка нашага, уасобленніа ў ягоным цыслярскім, будаўнічым май-стэрстве хемінасці і адгатасці прадуктаў, іспыслыны, таянічмы, як жыццё, рэй пераеаміскай ма-тэрыяльных, духоўных набыхіаў наці, што ніколі не перары-ваўся і не спыняўца да веку. Пры-гажосць жа — частка душы наро-да!

Мікола КУЗНЯЦОЎ.

ЦЕМНЫ БОК МЕСЯЦА

Царыца-вадзіца

Распавядаўшы шануючым чытачам пра цароўныя якасці агню, сёння павядзем гутарку пра другую стыхію, не менш, а можа і больш значную для славян-беларусаў — пра вяду. Здаўна, шчыра ў паняццях чытаў, ёй пакланяліся, прыносілі ахвяры. Асабліва каштоўнай была і лічылася да нашых дзён вяду крыніцкая. Менавіта яе прадкі называлі "жывой". Яны добра ведалі, не лекава і ачышчальныя якасці, а таму адрозніваюцца першай навалішчы, вясной, пачыналася цолае паломніцтва да крыніц. Рабілася яно ў асобныя дні: на Юр'я, на Міколу, на Ушэсце, на Дзевятніку (дзевятны дзень пасля Вялікадня). Да "русальнай нядзелі" (першага пасля сёмух) браў вяду толькі для пшчы, а пасля яе — купаліся і купалі жыццё. Гэтым самым і лічылася ад хвароб, і засцярожвалі ад іх.

Плываць у вяду, і асабліва ў студні і крыніцы — вялікі грэх. Увага! Вяду, якая змешчана ў той ці іншай вымацы (вадар, кадушкі, спілкі і г.д.) прызначана для пшчы, павінна быць закрытай (ці прыкрытай) зверху — інакш у яе ўсёліца нячыстая сіла.

У вядзе жывуць вадзіцкія і русальскія.

Вадзіцкі — дух вяды, з якім лепш не жартваць і не сустракацца яму на дарозе. Насупраць вельмі распаўсюджанае аб ім меркаванне (гледзі кніжкі чына-мультифільм з яго "удзелаў") жыве зусім не ў багністых мясцінах, а менавіта ў "жывой" (як мінімум праточнай) вядзе. Кожны вір, кожная глыбокая мясціна ў рацэ мае свайго Вадзіцкіна. Яго лёгка "вылічыць" зноў — месцамі і цішыняй, ці крыніцай над ім ніколі

не замярае: гэта ён "дышае". Адно з самых любімых месцаў жыхарства Вадзіцкіх, вяду — пад каляны вадзіцкіх млыноў. Таму вышлі млыны, які, дарэчы, па роду свайго занятку павінны быць у вядзе, і чароўныя і чароўныя, пры першых замаразках, калі вада пакрываецца тонкім лядком, не забываюцца апускаць пад кола шматок сала для Вадзіцкіх, "каб колы не рыпелі". Інакш галодны Вадзіцкі зліваў усю змазку з воей ды і наогул мог бед нарабіць.

Саме непрыемнае ў істоты гэтага вадзіцкаго духу тое, што ён час ад часу патрабаваў чалавечых ахвяр. На яго разнакучыя запісвалі ўсіх тэлевізій, калі Вадзіцкі рабіў за гэта "крыжачныя", і тапілася прамёрзлае мноства людзей, ахвяраў да зняхаркі. Тая, адшукваючы вір, смела нырала аж на самае дно, затыкала крыніцкае жэрла "гарохамі" і і закладвала камянямі. Вада мала-паламу сышла, а Вадзіцкі быў вымушаны шукаць сабе іншае месца прытулку.

Калі вам дзвядзеці сустрэцца з Вадзіцкім, вы пазнаеце яго адразу — выгляд ён мае сімпатычны, хача і досыць своеасабліва: лапы замест рук, на галаве рогі, у якіх забітае ціла, ачы чырвоныя, вусы зялёныя і г.д. Вось як малюе Вадзіцкіх выдатны беларускі мастак Максім Багдановіч:

Сівасея, згорблены,
я залег між цінай
І гадзімі зноўся —
сілы на дне ракі.
Твар травай абыты,
бачым навунай,
Засыпаюць грудзі
ліне жоўтыя пясчкі...

Р у с а л ь к і, мабыць, самая вядомая і самая апаветываная. Як вядома, традыцыя лічылася, што русальскі рабіліся дзевяціны, які тапіліся ад няшчаснага каханя. Зрэшты, у гэтых даўніх істот ператвараліся і іншыя чыны, і не толькі жанчыны (няхрышчаныя дзеці, напрыклад), але заўсёды вынаваты былі нешчасныя людзі.

Знешні выгляд русальскі добра вядомы: доўгія распущаныя валасы, прыгожы бледны твар з вялікімі вачыма і... на жаль змагарэў жаночай красы, — доўгі

хвост. Зрэшты, паводле сведчання некаторых "вядуноўцаў", ён можа і адсутнічаць.

Самі па сабе русалькі не вельмі злыя. Калі каго і змаганьне ў іх ці закармліваюць да сляз — дык гэта хутчэй ад гарэзлівасці, жартаўлівасці (бо жыццё ў русальках надта ж сумнае). Таму іх той-сёй і пабіваюць (дарэчы, гэтых духаў вяду лёгка было адпудзіць палёном). У "русальную нядзелю", калі яны былі асабліва "актыўнымі", іх "забывалі": развешвалі на дрэвах і кустах іх вадзіцкія і спадніцы, маладыя дзевычкі (думалі, больш спачуючы русалькі, чым баючыся іх) вешалі на галіны вянкі.

І ўсё ж там-сам людзі (асабліва мужчыны) часам гінулі, паддаваліся на ўгаворы гэтых беларускіх сірэн.

Калі ўжываць навуковую тэрміналогію, то русалькі можна называць "земнаводнымі". У вядзе яны жывуць больш з воей, чым у вясні, да першага тыдня пасля сёмух. Пасля яны селяцца на галінах дрэў (асабліва бяроз) і кілічкі пражоўжы "пакалыхаць" разам з імі. Паводле выкавання "дзевяцінаў" людзей, ёсць асабліва "падобны" русалькі, якія лятаюць жыццём у жыцце. Ад розніцы іх ад звычайных агрэсіўнасці і тым, што маюць жалезныя грудзі.

Ды і ў час "русальнай нядзелі" пакуль русалькі не выйдуча з вяды, купацца вельмі небяспечна — яны могуць зацягнуць чалавека на дно ці наслэць хваробу.

І на заключэнне "вадзіцкай" тэмы — замоў на вядзе.

Знахар бяро конаўку вяды, выходзіць на двор, становіцца тварам да ўсходу і гаворыць над вадой замоў, потым паварочваецца да поўдня і захаду, кожны раз паўтараючы адно і тое ж. Саме лепш за "нашэптаваць" на вяду пры ўзыходзе сонца. Яшчэ гэта называюць "даць вяду". Нагаворваюць вяду п'ючы, абымаюць хварыя месцы, уліваюць у вусы і г.д.

Існуе мноства замоў на вядзе, мы друкуюм адну з іх — супраць "нутраных" хвороб:

"Чорная хмара на небе ўсхадзіла, асве сонца закрыла, наанале чорная хмара жмаку і туману, напучала тугу і хваробы, чорную і белую немач на людзей, на жыццё. А мы Госпада молим, мы сцяжыла просім:

пашлі, Божа, цёплыя вятры, прагані чорную хмару, тугу і хваробы, чорную і белую немач, каб рабу (раба) такому-та (такой-та) быць здаровым (ай, каб яго (яе) нокці стаялі — не млілі, каб яго (яе) ручкі работанку браў-кратчлі, каб яго (яе) вочкі весела глядзелі".

Вампіры двух колераў

Калісьці слова "бізэнергетыка" было паняццём, мала зразумелым большасці з нас. А сёння мы ўжо спрабуем дэталі бізэнергетыку на "чорную" і "белую". А якую найбольш любяць піць энергетычныя вампіры?

Ёсць і "чорныя" вампіры, і "белыя", — лічыць даследчык з Дняпрапетровска Ул.Пятроў. Гледзячы да якой энергіі яны цягнуцца.

Калі "чорным" патрэбна для "падліткі" энергія адмоўнага знака, якая выклікае страхам,

пашлі, Божа, цёплыя вятры, прагані чорную хмару, тугу і хваробы, чорную і белую немач, каб рабу (раба) такому-та (такой-та) быць здаровым (ай, каб яго (яе) нокці стаялі — не млілі, каб яго (яе) ручкі работанку браў-кратчлі, каб яго (яе) вочкі весела глядзелі".

пашлі, Божа, цёплыя вятры, прагані чорную хмару, тугу і хваробы, чорную і белую немач, каб рабу (раба) такому-та (такой-та) быць здаровым (ай, каб яго (яе) нокці стаялі — не млілі, каб яго (яе) ручкі работанку браў-кратчлі, каб яго (яе) вочкі весела глядзелі".

пашлі, Божа, цёплыя вятры, прагані чорную хмару, тугу і хваробы, чорную і белую немач, каб рабу (раба) такому-та (такой-та) быць здаровым (ай, каб яго (яе) нокці стаялі — не млілі, каб яго (яе) ручкі работанку браў-кратчлі, каб яго (яе) вочкі весела глядзелі".

пашлі, Божа, цёплыя вятры, прагані чорную хмару, тугу і хваробы, чорную і белую немач, каб рабу (раба) такому-та (такой-та) быць здаровым (ай, каб яго (яе) нокці стаялі — не млілі, каб яго (яе) ручкі работанку браў-кратчлі, каб яго (яе) вочкі весела глядзелі".

"Дзясятае" пачуццё

Падсвядома адчуваць набліжэнне небяспекі, чытаць чужыя думкі і свае ўласныя, дэварыць сваёй інтуіцыі... Наколькі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце адказаць на наступныя пытанні. Кожны раз, калі прыкладзеная думка выклікае пэўныя эмоцыі, нешта закрывае ў вашай душы, запісвайце сабе дзясёць ачкоў.

1. Існуе вельмі многа людзей, у якіх, як у сучасных крамах, на вітрынах многа ўсяго, а зазірнеш унутр — там пуста.

2. На жаль, большасць людзей мяркуе аб іншых па сабе, і калі

тонкая ваша душэўная структура, каб выкарыстоўваць гэты арсенал пералічаных сродкаў у штодзённым жыцці? Каб разабрацца ў гэтым, паспрабуйце